

PROVOZ VYHRAZENÝCH TECHNICKÝCH ZAŘÍZENÍ

**PRAKTICKÝ VÝKLAD
NOVÝCH PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ**

ZMĚNA PRAVIDEL PO 50 LETECH

Martin Šturma

VYHRAZENÁ TECHNICKÁ ZAŘÍZENÍ
elektrická • plynová • tlaková • zdvihací

PROVOZ VYHRAZENÝCH TECHNICKÝCH ZAŘÍZENÍ

**PRAKTICKÝ VÝKLAD
NOVÝCH PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ**

Martin Šturma

Grada Publishing

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno.

Martin Šturma

Provoz vyhrazených technických zařízení

praktický výklad nových právních předpisů

Vydala Grada Publishing, a.s.

U Průhonu 22, Praha 7

obchod@grada.cz, www.grada.cz

tel.: +420 234 264 401

jako svou 8799. publikaci

Sazba Jaroslav Kolman

Počet stran 160

První vydání, Praha 2023

Vytiskly Tiskárny Havlíčkův Brod, a.s.

© Grada Publishing, a.s., 2023

Cover Design © Grada Publishing, a.s., 2023

Názvy produktů, firem apod. použité v knize mohou být ochrannými známkami nebo registrovanými ochrannými známkami příslušných vlastníků.

ISBN 978-80-271-6839-2 (ePub)

ISBN 978-80-271-6838-5 (pdf)

ISBN 978-80-271-3496-0 (print)

Obsah

Kapitola I.	Zákon č. 250/2021 Sb. o bezpečnosti práce v souvislosti s provozem vyhrazených technických zařízení a o změně souvisejících zákonů	7
Kapitola II.	Nařízení vlády č. 190/2022 Sb. o vyhrazených technických elektrických zařízeních a požadavcích na zajištění jejich bezpečnosti	42
Kapitola III.	Nařízení vlády č. 194/2022 Sb. o požadavcích na odbornou způsobilost k výkonu činnosti na elektrických zařízeních a na odbornou způsobilost v elektrotechnice	60
Kapitola IV.	Nařízení vlády č. 191/2022 Sb. o vyhrazených technických plynových zařízeních a požadavcích na zajištění jejich bezpečnosti	76
Kapitola V.	Nařízení vlády č. 192/2022 Sb. o vyhrazených technických tlakových zařízeních a požadavcích na zajištění jejich bezpečnosti	104
Kapitola VI.	Nařízení vlády č. 193/2022 Sb. o vyhrazených technických zdvihacích zařízeních a požadavcích na zajištění jejich bezpečnosti	133

Předmluva

Vážení čtenáři,

dostává se vám do rukou kniha, která jak pevně doufám, vás prakticky provede novým zákonem č. 250/2021 Sb. o bezpečnosti práce v souvislosti s provozem vyhrazených technických zařízení, který nahrazuje zákon č. 174/1968 Sb. Nový právní předpis, který je účinný 1. 7. 2022 přináší po 54 letech zásadní změny v pohledu a přístupu na provozovaná technická zařízení, kterými i nadále zůstávají zařízení elektrická, plynová, tlaková a zdvihací.

Zmiňovaný zákon upravuje především péči o vyhrazená technická zařízení, jejich uvádění do provozu, proces jejich kontrol, údržby a revizí. V neposlední řadě pak klade důraz na provozovatele z pohledu provozních dokumentací a odpovědností zaměstnanců, kteří budou přímo a konečně odpovědní za bezpečný provoz vyhrazených technických zařízení. Zákon ukládá prostřednictvím prováděcích předpisů množství nových povinností, které mohou a ve většině případů také budou znamenat posílení technických týmů provozovatelů. Legislativní znalost odpovědných osob bude muset být velmi vysoká, neboť budou přímými partnery dodavatelů a revizních techniků. Na straně druhé je třeba si říci, že tento zákon č. 250/2021 Sb. je výrazně více zaměřen na praktický provoz vyhrazených technických zařízení, než byl zákon č. 174/1968 Sb., což je správná cesta.

Pro správný výklad zákona je nutné mít k dispozici nejen zákon samotný, ale také jeho důvodovou zprávu a v neposlední řadě návazné prováděcí předpisy, na které se zákon obrací pro jeho samotné uvedení do života. Takovými prováděcími předpisy jsou nová nařízení vlády, které nahradily vyhlášky blíže specifikující jednotlivá vyhrazená technická zařízení. Součástí nového balíku právních předpisů je také poměrně „revoluční“ nařízení vlády upravující požadavky na odbornou způsobilost k výkonu činnosti na elektrických zařízeních a na odbornou způsobilost v elektrotechnice. V této publikaci jsou samozřejmě i jednotlivá nařízení vlády s praktickým výkladem, jak jste vy, moji čtenáři a posluchači zvyklí.

Pokusím se vás povést všemi změnami tak, aby i vy, kteří nejste v legislativě kováři, si dokázali představit a uvědomit, jak se změny promítnou do běžné praxe, co vás čeká při běžném provozu a údržbě vyhrazených technických zařízení. Je třeba, abyste si uvědomili pravou podstatu všech změn, dokázali je aplikovat, uměli kontrolovat vaše dodavatele, ale především nastavením procesů ochránili všechny zaměstnance a nejvyšší představitele vašich společností.

Některým z vás, malým živnostníkům, kteří nemáte tým techniků a vlastně nevíte, jak se k vyhrazeným technickým zařízením chovat, neboť vaší prioritou je samotné podnikání, mohou právní změny připadat zbytečné, bizarní a omezující, ale jak je všeobecně známo, zákony platí pro všechny stejně. Nemějte však obavy, tato kniha vám ukáže cestu, jak literu zákona a nařízení vlády naplnit bez nutnosti obrovských investic či radikálních změn.

Spolu s výše zmíněným zákonem a novými nařízeními vlády dochází také logicky ke změně zákona č. 251/2005 Sb. (zákon o inspekci práce), která přinese několik zásadních změn plynoucích z povinností provozovatelů vyhrazených technických zařízení.

Samostatnou kapitolou jsou technické normy, které zůstávají takřka beze změn, avšak některé části norem se vyskytly přímo v nových nařízeních vlády a tím se tyto části staly z pohledu zákonných pravidel závaznými. I tyto změny se pokusím v této knize popsat a vysvětlit.

Věřím, že se mi podaří problematiku nových pravidel péče o vyhrazená technická zařízení dostatečně kvalitně vysvětlit z pohledu praktických dopadů, a že vám tato publikace bude rádcem a pomocníkem.

Kapitola I.

ZÁKON č. 250/2021 Sb. o bezpečnosti práce v souvislosti s provozem vyhrazených technických zařízení a o změně souvisejících zákonů

ČÁST PRVNÍ

Bezpečnost provozu vyhrazených technických zařízení

§ 1

Předmět úpravy

- (1) Tento zákon zapracovává příslušné předpisy Evropské unie¹ a upravuje
- a) požadavky na bezpečnost provozu vyhrazených technických zařízení a ochranu zdraví při práci po celou dobu používání vyhrazených technických zařízení; v případě určených druhů již provozovaných vyhrazených technických zařízení stanoví i požadavky na jejich montáž a uvádění do provozu,
 - b) výkon státní správy na úseku bezpečnosti provozu vyhrazených technických zařízení,
 - c) práva a povinnosti osob, které u vyhrazených technických zařízení provádějí jejich obsluhu, montáž, údržbu, kontrolu, revize, opravy, plnění nádob plyny nebo je provozují,
 - d) předpoklady a způsob ověřování odborné způsobilosti osob k činnostem na vyhrazených technických zařízeních a předpoklady a způsob ověřování odborné způsobilosti k výkonu činností osob vykonávajících obsluhu a práci na elektrických zařízeních bez napětí, v blízkosti elektrických zařízení pod napětím a na elektrických zařízeních pod napětím.
- (2) Tento zákon se nevztahuje na
- a) posuzování shody výrobků před jejich uvedením na trh nebo do provozu, u nichž jsou požadavky na jejich ověření stanoveny jiným právním předpisem²,
 - b) činnost, pracoviště a technická zařízení, podléhající dozoru orgánu veřejné správy podle jiných právních předpisů.

VÝKLADOVÝ KOMENTÁŘ § 1 (1):

a), b), c), d) Bez výkladového komentáře.

VÝKLADOVÝ KOMENTÁŘ § 1 (2):

- a) *Jsou-li uváděny výrobky na trh dle například zákona č. 22/1997 Sb. v platném znění či Evropské směrnice pro strojní zařízení 2006/42/ES (nařízení vlády 176/2008 Sb.), pak se na ně tento zákon nevztahuje. Jedná se především o komponenty, ze kterých jsou následně poskládány celky či o strojní zařízení, která byla uvedena do provozu dle strojní směrnice.*
- b) *Za jiné právní předpisy se považují ty, které nedefinují vyhrazená technická zařízení dle tohoto zákona a jako příklad uvádím například zařízení pod dohledem Státního úřadu jaderné bezpečnosti, Českého bánského úřadu či Českého drážního úřadu.*

§ 2

Vymezení pojmů

Pro účely tohoto zákona se rozumí

- a) vyhrazeným technickým zařízením tlakové, zdvihací, elektrické nebo plynové zařízení, které při provozu svým charakterem nebo akumulovanou energií, v důsledku nesprávného použití, výskytem provozních rizik vyvolávajících nebezpečné situace nebo nedodržením podmínek bezpečného provozu představuje závažné riziko ohrožení života, zdraví a bezpečnosti fyzických osob,
- b) revizním technikem odborně způsobilá fyzická osoba oprávněná provádět revize a zkoušky vyhrazených technických zařízení, která má pro tuto činnost osvědčení o odborné způsobilosti vydané podle tohoto zákona,
- c) revizí posouzení provozní a technické bezpečnosti vyhrazeného technického zařízení uváděného do provozu nebo již provozovaného, při kterém se prohlídkou, zkouškou nebo měřením ověřuje, zda zařízení odpovídá právním a ostatním předpisům k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci³, popřípadě posouzení technické dokumentace a odborné způsobilosti obsluhy,
- d) montáží činností, při které jsou jednotlivé dílčí části spojovány v technologický celek, jeho část, nebo je jeho část spojována s pevnou nebo pohyblivou částí; montáží se rozumí i demontáž a zpětná montáž,
- e) opravou zásah do již provozovaného vyhrazeného technického zařízení, kterým je odstraňován jeho poruchový stav nebo opotřebení, při němž může dojít k výměně, demontáži a zpětné montáži funkčních částí s cílem obnovit jeho použitelný stav beze změny základních technických nebo bezpečnostních parametrů zařízení,
- f) údržbou činnost prováděná na vyhrazeném technickém zařízení nebo jeho částech za účelem zajištění bezpečného a provozuschopného stavu tohoto zařízení, pokud se nejedná o opravu nebo montáž vyhrazeného technického zařízení,
- g) průvodní dokumentací soubor dokumentů, dodaných výrobcem nebo dodavatelem vyhrazeného technického zařízení, v českém jazyce, který musí být k dispozici po celou dobu provozu zařízení,
- h) provozní dokumentací soubor dokumentů obsahující záznamy o kontrolách, zkouškách a revizích, místní provozní řád, provozní deník, doklady o kvalifikaci obsluhy, záznamy o opravách a údržbě, harmonogramy, záznamy o činnostech prováděných na provozovaném vyhrazeném technickém zařízení a jiné specifické dokumenty, vznikající při provozu daného vyhrazeného technického zařízení v rozsahu požadovaném právními a ostatními předpisy k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci³,
- i) rekonstrukcí nahrazení stávající nevyhovující části již provozovaného vyhrazeného technického zařízení novou nebo modernější částí zařízení, přičemž dojde ke změně základních technických nebo bezpečnostních parametrů zařízení, a to zpravidla podle technické dokumentace.

VÝKLADOVÝ KOMENTÁŘ § 2 (1):

- a) *V zásadě beze změny od nahrazeného zákona č. 174/1968 Sb., zůstává nám definice čtyř vyhrazených technických zařízení.*
- b) *V zásadě beze změny od nahrazeného zákona č. 174/1968 Sb., zůstává nám revizní technik, který musí mít platné osvědčení, které má platnost 5 let od jeho vydání.*
- c) *Definice revizní zprávy a její náplně je velmi důležitým odstavcem tohoto §, neboť nejen, že stanovuje rozsah, ale s odkazem na jednotlivá nařízení vlády k VTZ také revizním technikům nastavuje jasná pravidla. Stejně tak však nastavuje pravidla osobám*

odpovědným, které by měly rozsahy revizních zpráv taktéž znát. Povšimněte si také, že revizní technik má posoudit technickou dokumentaci a doklady o způsobilosti obsluh (toto téma bude blíže okomentováno v dalších kapitolách této knihy).

- d), e), f), i) Všechny tyto odstavce vysvětlují pojmy, jakými jsou montáž, oprava, údržba a rekonstrukce. Zásadní pro všechny provozovatele je řádně tyto činnosti popsat do provozní dokumentace k jednotlivým VTZ, a to i s ohledem na zpřesnění těchto pojmů v následných nařízeních vlády. Dovolují si důrazně upozornit na definici údržby! Údržba je v posledních letech poměrně podceňována a zanedbávána, avšak tím, že ji dnes máme takto zmíněnu v zákoně, budou muset provozovatelé opravdu údržbu provádět a při kontrolách orgánů státní správy také dokládat.
- g) Průvodní dokumentace je nesmírně důležitý pojem, a to převážně pro dodavatele montáží, oprav či rekonstrukcí VTZ a pomůže provozovatelům (objednatelům) vyhodnocovat úplnost a úroveň odevzdávaných dokumentací zhotoviteli (toto téma bude blíže okomentováno v dalších kapitolách této knihy).
- h) Pojem provozní dokumentace je dalším ze zásadních v tomto zákoně, neboť jednoznačně definuje, co je to provozní dokumentace a zároveň stanoví, že bez provozní dokumentace nebude v podstatě možné VTZ provozovat (toto téma bude blíže okomentováno v dalších kapitolách této knihy).

§ 3

Vyhrazená technická zařízení

- (1) Vyhrazená technická zařízení se zařazují podle míry rizika, které svým provozem vyvolávají, do tříd, skupin a podskupin.
- (2) Vyhrazená technická zařízení s nejvyšší mírou rizika se zařazují do I. třídy; vyhrazená plynová zařízení se podle své základní technologické funkce zařazují do skupin.
- (3) Zvýšená míra rizika vyhrazeného technického zařízení je určena podle míry ohrožení života, zdraví a bezpečnosti fyzických osob při provozu tohoto zařízení.
- (4) Základní technologická funkce vyhrazeného technického zařízení se určuje podle účelu jeho použití, přičemž se zohledňuje míra rizika vyhrazeného technického zařízení v závislosti na jeho fyzikálních a technických vlastnostech, závažnosti možných následků nehodové události pro život, zdraví a bezpečnost fyzických osob nebo podle počtu fyzických osob v ohrožení.
- (5) Stav vyhrazených technických zařízení se při jejich kontrole, zkouškách nebo revizích až do doby jejich rekonstrukce posuzuje podle právních a ostatních předpisů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci³ platných a účinných v době uvedení těchto zařízení do provozu.

VÝKLADOVÝ KOMENTÁŘ § 3:

- (1) Tento nový zákon nově zavádí pojmy jako třídy, skupiny a podskupiny. Tato změna je naprosto zásadní převážně v kategorii tříd, neboť stanovuje všechna VTZ do tříd (dříve byly ve třídách pouze zařízení elektrická). Všechna VTZ tedy nově budou posuzována a zařazována do třídy I. nebo třídy II. či skupin v případě plynových zařízení (toto téma bude blíže okomentováno v dalších kapitolách této knihy).
- (2) Třída I. či skupina I. (pro plynová zařízení) je nutné vnímat a v provozní dokumentaci popsat tak, že pokud je budete montovat, rekonstruovat či měnit jejich parametry, pak u uvádění do provozu bude vždy pověřená organizace, která vydá závazné stanovisko (osvědčení). V těchto případech máte jako provozovatelé směřem k pověřené organizaci oznamovací povinnost viz níže v dalších výkladech.

- (3) *V zásadě beze změny od nahrazeného zákona č. 174/1968 Sb., zůstává nám definice zvýšené míry rizika u vyhrazených technických zařízení.*
- (4) *Bez výkladového komentáře.*
- (5) *Pro vás jako provozovatele je NESMÍRNĚ DŮLEŽITÝ ODSTAVEC, který jednoznačně říká – dokud neuděláte na VTZ změnu (nikoli například opravu či údržbu), MUSÍ ti, kdo posuzují jeho stav a bezpečnost vycházet z právních předpisů a ČSN, které platily v době, kdy se VTZ uvádělo do provozu a nikoli podle současných právních a technických předpisů (samozřejmě pokud se jako provozovatelé nerozhodnete, že budete provádět zkoušky, kontroly či revize podle stávajících technických předpisů). Osoby, které budou tyto činnosti vykonávat, by tedy měly znát předpisy a normy, které již třeba neplatí. Samozřejmě, že některé právní předpisy i ČSN, podle kterých bylo VTZ uvedeno do provozu mají stále platnost. Posuzováním VTZ dle předpisů platných při uvádění do provozu se můžete jako provozovatelé vyhnout dramatickým a drahým úpravám vašich VTZ.*

§ 4

Výkon státní správy

Státní správu v oblasti bezpečnosti provozu vyhrazených technických zařízení vykonává Ministerstvo práce a sociálních věcí (dále jen „ministerstvo“), Státní úřad inspekce práce a oblastní inspektoráty práce.

VÝKLADOVÝ KOMENTÁŘ § 4:

Státní správou se rozumí dohled nad bezpečností a provozem VTZ. Pouze státní správa může udělovat sankce za nedodržování tohoto zákona a nařízení vlády. Jak vyplývá ze znění § 4, nejedná se tedy v rámci dohledu o pověřenou organizaci (ta má níže jasně definované úkoly a kompetence).

§ 5

Zřízení pověřené organizace

- (1) K plnění úkolů v oblasti bezpečnosti provozu vyhrazených technických zařízení podle tohoto zákona a právních předpisů vydaných k jeho provedení může ministerstvo zřídit státní příspěvkovou organizaci (dále jen „pověřená organizace“). Ministerstvo vydá zřizovací listinu pověřené organizace. Zřizovací listina musí obsahovat tyto údaje:
- a) název, sídlo a identifikační číslo pověřené organizace,
 - b) vymezení účelu, pro který se pověřená organizace zřizuje,
 - c) předmět hlavní činnosti, popřípadě jiné činnosti,
 - d) označení statutárního orgánu a vymezení základní organizační struktury pověřené organizace,
 - e) vymezení majetku České republiky, který ministerstvo svěřuje pověřené organizaci při jejím zřízení.
- (2) Ministerstvo je nadřízeným správním orgánem pověřené organizace.
- (3) Statutární orgán pověřené organizace jmenuje a odvolává ministr práce a sociálních věcí.
- (4) Ministerstvo může rozhodnout o zrušení pověřené organizace. V rozhodnutí stanoví den jejího zániku a zároveň určí způsob vypořádání práv a povinností vykonávaných pověřenou organizací; nestane-li se tak, přecházejí práva a povinnosti rušené pověřené organizace na ministerstvo. Zrušení pověřené organizace oznamuje ministerstvo v Ústředním věstníku České republiky do 30 dnů ode dne, kdy k uvedené skutečnosti došlo.

§ 6

Pověřená organizace

- (1) Pověřená organizace při výkonu činnosti v oblasti bezpečnosti provozu vyhrazených technických zařízení
- a) podává na vyžádání odborná stanoviska o tom, zda jsou při projektování, konstrukci, montáži, provozu, obsluze, opravách, údržbě a revizi vyhrazených technických zařízení splněny požadavky bezpečnosti provozu vyhrazených technických zařízení,
 - b) provádí u vyhrazených technických zařízení I. třídy prohlídky a zkoušky nebo se na těchto zařízeních zúčastňuje zkoušek, na základě kterých vydává osvědčení, zda vyhrazená technická zařízení splňují požadavky právních a ostatních předpisů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci³, a potvrzuje úspěšné výsledky zkoušek; u vyhrazených tlakových zařízení po opravách, a to parních a kapalinových kotlů s pracovním nebo nejvyšším dovoleným tlakem 16 bar a vyšším a tlakových nádob s pracovním nebo nejvyšším dovoleným tlakem 25 bar a vyšším provádí prohlídky a zkoušky nebo se zúčastňuje zkoušek na vyhrazených technických zařízeních bez ohledu na zařazení do třídy,
 - c) prověřuje odbornou způsobilost právnických osob a podnikajících fyzických osob k montáži, opravám, revizím, zkouškám vyhrazených technických zařízení a k plnění nádob plyny a vydává jim k tomu oprávnění podle § 8,
 - d) prověřuje odbornou způsobilost fyzické osoby k montáži, opravám, revizím a zkouškám vyhrazených technických zařízení a uděluje o tom osvědčení podle § 11,
 - e) prověřuje odbornou způsobilost obsluhy jako topiče parních a kapalinových kotlů,
 - f) vede evidenci právnických osob a podnikajících fyzických osob, které získaly oprávnění podle § 8, a poskytuje tyto informace pro potřeby jiných orgánů podle jiných právních předpisů a veřejnosti,
 - g) vede evidenci revizních techniků a poskytuje tyto informace pro potřeby jiných orgánů podle jiných právních předpisů a veřejnosti.
- (2) Zaměstnanci pověřené organizace jsou povinni zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, o nichž se dozvěděli v souvislosti s výkonem činnosti podle tohoto zákona, a nezneužívat takto získaných informací. Povinnost mlčenlivosti zaměstnance pověřené organizace trvá i po skončení jeho pracovněprávního vztahu. Zaměstnanci pověřené organizace jsou této povinnosti zproštěni jen z důvodů stanovených jiným zákonem, nebo vysloví-li souhlas osoba, již se předmětná skutečnost dotýká. Této povinnosti mohou být zaměstnanci pověřené organizace zproštěni ve veřejném zájmu statutárním orgánem pověřené organizace. Ustanovení jiných zákonů o zproštění povinnosti mlčenlivosti tím nejsou dotčena.
- (3) Činnosti pověřené organizace podléhají poplatku podle tohoto zákona. Ve věcech správy poplatků za odbornou činnost pověřené organizace spadajících do její působnosti je pověřená organizace podřízena ministerstvu.
- (4) Není-li pověřená organizace zřízena, vykonává činnosti podle odstavce 1 ministerstvo.

VÝKLADOVÝ KOMENTÁŘ § 6 (1):

- a) *Odborné stanovisko je nezbytné pro provedení výchozí revize s tím, že o odborné stanovisko se žádá elektronicky a odborné stanovisko je zpoplatněno.*
- b) *Jak již bylo zmíněno výše, pověřená organizace vydává na zařízení ve třídě I. nebo skupině I. osvědčení, kterým potvrzuje, že VTZ splňují požadavky právních předpisů. Důležité je však si uvědomit, že pověřená organizace primárně kontroluje doklady,*

kteře předloží objednatel osvědčení a u zkoušek fyzicky asistuje. Stejně jako v odstavci předešlém, je třeba si osvědčení elektronicky objednat a následně uhradit stanovenou odměnu.

- c) Bez výkladového komentáře.*
- d) Bez výkladového komentáře.*
- e) Bez výkladového komentáře.*
- f) Nově pověřená organizace vede evidenci společností, které mají vydaná oprávnění pro montáže, zkoušky, opravy a revize VTZ. Evidence je veřejně přístupná na internetových stránkách pověřené organizace. Vy jako provozovatelé tedy máte možnost před zadáním práce dodavateli zjistit, zda má příslušné oprávnění, nebo zda ho má ještě platné.*
- g) Nově pověřená organizace vede evidenci revizních techniků, kteří mají vydaná osvědčení pro montáže, zkoušky, opravy a revize VTZ. Evidence je veřejně přístupná na internetových stránkách pověřené organizace. Vy jako provozovatelé tedy máte možnost před zadáním práce dodavateli zjistit, zda má příslušné oprávnění, nebo zda ho má ještě platné. Pozn.: v době vydání této knihy na evidenci pověřená organizace pravděpodobně ještě pracuje, neboť například své jméno jsem v evidenci nenalezl.*

VÝKLADOVÝ KOMENTÁŘ § 6 (2), (3), (4):

Bez výkladového komentáře.

§ 7

Odborná způsobilost právnických osob a podnikajících fyzických osob k montáži, opravám, revizím, zkouškám vyhrazených technických zařízení a k plnění nádob plyny

- (1)** Montáž, opravy, revize, zkoušky vyhrazených technických zařízení a plnění nádob plyny jsou oprávněny vykonávat pouze odborně způsobilé právnické osoby a podnikající fyzické osoby. Právnická osoba může vykonávat činnost podle věty první, zabezpečí-li její výkon odborně způsobilou fyzickou osobou pro danou činnost. To platí i pro podnikající fyzickou osobu, která sama nesplňuje požadavky na odbornou způsobilost.
- (2)** Činnosti na vyhrazených technických zařízeních podle odstavce 1 mohou vykonávat právnické osoby a podnikající fyzické osoby, které jsou držiteli oprávnění podle § 8 a 9.

VÝKLADOVÝ KOMENTÁŘ § 7 (1), (2):

Tento paragraf zákona není sice nový, avšak mění úhel pohledu na provádění montáží, oprav a zkoušek pro vyhrazená elektrická zařízení. Do data účinnosti tohoto zákona a za platnosti zákona č. 174/1968 Sb. mohl provozovatel, který si prováděl sám instalace elektrických zařízení pro vlastní potřebu, využívat ustanovení dnes již neplatné vyhlášky č. 50/1978 Sb. a pro montáže využívat osoby s elektrotechnickou kvalifikací zcela bez problémů, bylo totiž dáno, že oprávnění pro tyto činnosti musí mít organizace, která je prováděla dodavatelsky. Zde jak vidíte tato podmínka dána není, a proto každý provozovatel, který má vlastní pracovníky s elektrotechnickou kvalifikací a vykonává montáže či opravy (samozřejmě může i zkoušky a revize) sám pro sebe MUSÍ mít oprávnění. Většina provozovatelů, která má vlastní údržbu a provádí (montuje) například elektrické instalace dle vlastních potřeb, musí nyní požádat pověřenou organizaci o vydání oprávnění. U ostatních VTZ tato povinnost platila i před účinností tohoto zákona.

Vydání oprávnění k montáži, opravám, revizím, zkouškám vyhrazených technických zařízení a k plnění nádob plyny

- (1) Žádost o vydání oprávnění k montáži, opravám, revizím, zkouškám vyhrazených technických zařízení a k plnění nádob plyny se podává pověřené organizaci; žádost musí být písemná. Součástí žádosti je označení toho, kdo žádost podává, a rozsah požadovaného oprávnění. K žádosti se připojují doklady o splnění všech předpokladů pro stanovení, zda je žadatel odborně způsobilý pro požadovaný rozsah činností na vyhrazených technických zařízeních.
- (2) Podmínkou pro vydání oprávnění k montáži, opravám, revizím, zkouškám vyhrazených technických zařízení a k plnění nádob plyny je
 - a) určení jedné nebo více fyzických osob, které splňují předpoklady odborné způsobilosti pro požadovaný rozsah činností na vyhrazených technických zařízeních⁴ a které budou odpovídat za řádný výkon montáže, oprav, revizí, zkoušek vyhrazených technických zařízení a plnění nádob plyny u žadatele (dále jen „odpovědná odborná osoba“),
 - b) zajištění výkonu jednotlivých činností při montáži, opravách, revizích, zkouškách vyhrazených technických zařízení a plnění nádob plyny odborně způsobilou osobou,
 - c) potřebné technické vybavení k montáži, opravám, revizím a zkouškám vyhrazených technických zařízení a k plnění nádob plyny.
- (3) Pověřená organizace proverifikuje, zda jsou splněny podmínky pro řádné zajištění činnosti v požadovaném rozsahu podle odstavce 2.
- (4) Splňuje-li žadatel podmínky pro řádné zajištění činnosti v požadovaném rozsahu, rozhodne pověřená organizace o tom, že právnické osobě nebo podnikající fyzické osobě vydá oprávnění. Platnost oprávnění je 10 let ode dne nabytí právní moci rozhodnutí o vydání oprávnění.
- (5) Právnická osoba a podnikající fyzická osoba, které bylo vydáno oprávnění k montáži, opravám, revizím, zkouškám vyhrazených technických zařízení nebo k plnění nádob plyny, je povinna oznámit pověřené organizaci změny údajů uváděných v evidenci odborně způsobilých osob podle § 10 bez zbytečného odkladu, nejpozději do 15 dnů od jejich vzniku; tyto osoby jsou dále povinny pověřené organizaci oznámit všechny skutečnosti a změny související s plněním podmínek vydaného oprávnění.
- (6) Dojde-li ke změně údajů uvedených v oprávnění, vydá pověřená organizace nové rozhodnutí.

VÝKLADOVÝ KOMENTÁŘ § 8 (1), (2), (3), (4), (5), (6):

Jak již bylo zmíněno při výkladu § 7, všechny společnosti a fyzické osoby podnikající musí mít k těmto činnostem oprávnění, které vydá na základě žádosti pověřená organizace. Opakuji, že se nejedná jen o dodavatelské firmy, ale také o samotné provozovatele, kteří si sami na svém VTZ vykonávají montáže, opravy, zkoušky nebo revize. O oprávnění lze požádat elektronicky na internetových stránkách pověřené organizace. Pokud se rozhodnete o oprávnění požádat, nejprve si zvolte třídu či skupinu daného zařízení (pokud například budete provádět instalace elektrických rozvodů nízkého napětí v prostorách bez nebezpečí výbuchu, pak to bude E2A). Dále si proveďte, že máte osobu, která bude na oprávnění zapsána jako odpovědná odborná osoba (dříve odpovědný zástupce), tato osoba musí mít příslušnou kvalifikaci a v případě plynových a tlakových zařízení také osvědčení pro danou třídu či skupinu od pověřené organizace. Doporučuji mít více odborných osob, které budou uvedeny na oprávnění a to proto, že pokud by vám například zaměstnanec odešel,

máte povinnost to nahlásit pověřené organizaci, která by měla na základě odst. (2), písm. a) vyžadovat náhradu, nebudete-li ji mít, měla by vám oprávnění odebrat. V případě, že by chtěla montáže, opravy či zkoušky vykonávat zahraniční organizace, MUSÍ splňovat stejné podmínky jako český subjekt! Pokud by oprávnění k daným činnostem nepředložila, nebude možné vyhotovit výchozí revizi, neboť revizní technici na základě nařízení vlády a příslušných ČSN musí do revizní zprávy uvést číslo oprávnění montážní organizace.

UPOZORNĚNÍ: Pokud provozovatel VTZ elektrických nebude mít například pro montáže oprávnění a provede novou instalaci, pak revizní technik nevydá ani jemu výchozí revizi!

§ 9

Oprávnění k montáži, opravám, revizím, zkouškám vyhrazených technických zařízení a k plnění nádob plyny

- (1) Náležitosti rozhodnutí o vydání oprávnění podle § 8 jsou
 - a) jméno, popřípadě jména, a příjmení odpovědné odborné osoby podle § 8 odst. 2 písm. a), její bydliště nebo místo trvalého pobytu a datum narození,
 - b) činnosti, pro které se oprávnění vydává, jejich rozsah a podmínky organizačně-technického výkonu,
 - c) doba platnosti oprávnění.
- (2) K zániku oprávnění dochází dnem,
 - a) kdy držitel oprávnění oznámí pověřené organizaci, že ukončil jakoukoli činnost v rozsahu oprávnění k montáži, opravám, revizím, zkouškám vyhrazených technických zařízení nebo k plnění nádob plyny,
 - b) kdy držitel oprávnění zanikne, popřípadě podnikající fyzická osoba zemře nebo je prohlášena za mrtvou, nedojde-li k pokračování živnosti,
 - c) kdy dojde ke zrušení živnostenského oprávnění k jakékoli činnosti v rozsahu oprávnění k montáži, opravám, revizím, zkouškám vyhrazených technických zařízení nebo k plnění nádob plyny,
 - d) k němuž uplyne doba platnosti oprávnění, nebo
 - e) kdy nabude právní moci rozhodnutí o odnětí oprávnění.

Den zániku oprávnění, stejně tak jako skutečnost, že došlo k odnětí nebo omezení oprávnění podle jiného právního předpisu⁵, včetně dne, kdy k odnětí došlo, pověřená organizace bezodkladně vyznačí v evidenci odborně způsobilých právnických osob a podnikajících fyzických osob k montáži, opravám, revizím, zkouškám vyhrazených technických zařízení a k plnění nádob plyny.

VÝKLADOVÝ KOMENTÁŘ § 9 (1), (2):

Bez výkladového komentáře.

§ 10

Evidence odborně způsobilých právnických osob a podnikajících fyzických osob k montáži, opravám, revizím, zkouškám vyhrazených technických zařízení a k plnění nádob plyny

- (1) Pověřená organizace vede evidenci odborně způsobilých právnických osob a podnikajících fyzických osob k montáži, opravám, revizím, zkouškám vyhrazených technických zařízení a k plnění nádob plyny, jejímž účelem je vedení údajů o počtu a odbornosti právnických osob a podnikajících fyzických osob s oprávněním k montáži, opravám, revizím, zkouškám vyhrazených technických zařízení a k plnění nádob plyny a bezplatné poskytování těchto

informací pro potřeby jiných orgánů podle jiných právních předpisů a veřejnosti. Tato evidence je informačním systémem veřejné správy. Správcem a provozovatelem evidence je pověřená organizace.

- (2) Do evidence odborně způsobilých právnických osob a podnikajících fyzických osob k montáži, opravám, revizím, zkouškám vyhrazených technických zařízení a k plnění nádob plyny se zapisují tyto údaje:
 - a) jméno, popřípadě jména, a příjmení fyzické osoby nebo název právnické osoby,
 - b) identifikační číslo, pokud bylo přiděleno,
 - c) sídlo podnikatele,
 - d) jméno, popřípadě jména, a příjmení odpovědné odborné osoby podle § 8 odst. 2 písm. a),
 - e) evidenční číslo, činnosti a rozsah oprávnění s datem jeho zániku.
- (3) Údaje podle odstavce 2 jsou veřejně přístupné způsobem umožňujícím dálkový přístup u pověřené organizace; údaje se v evidenci odborně způsobilých právnických osob a podnikajících fyzických osob k montáži, opravám, revizím, zkouškám vyhrazených technických zařízení a k plnění nádob plyny uchovávají po dobu platnosti oprávnění stanovené v § 8 odst. 4. Po skončení platnosti oprávnění je pověřená organizace povinna uchovávat evidované údaje v neveřejné evidenci po dobu 20 let.
- (4) Pověřená organizace v evidenci odborně způsobilých právnických osob a podnikajících fyzických osob k montáži, opravám, revizím, zkouškám vyhrazených technických zařízení a k plnění nádob plyny bezodkladně vyznačí změny údajů oznamovaných podle § 8 odst. 5.

VÝKLADOVÝ KOMENTÁŘ § 10 (1), (2), (3), (4):

Bez výkladového komentáře.

§ 11

Odborná způsobilost fyzických osob k činnostem na vyhrazených technických zařízeních

- (1) Předpokladem odborné způsobilosti fyzické osoby provádějící revize a zkoušky vyhrazených technických zařízení, montáž, opravy vyhrazených plynových zařízení nebo obsluhu vyhrazených tlakových zařízení – parních a kapalinových kotlů je
 - a) dosažení věku 18 let a plná svéprávnost,
 - b) zdravotní způsobilost k vykonávaným činnostem,
 - c) odborné vzdělání v oboru a stupni podle míry rizika a činnosti vykonávané na vyhrazeném technickém zařízení,
 - d) odborná praxe v délce, oboru a stupni vzdělání podle míry rizika a činnosti vykonávané na vyhrazeném technickém zařízení,
 - e) osvědčení o odborné způsobilosti k činnostem na vyhrazených technických zařízeních, provádějí-li revize a zkoušky vyhrazených technických zařízení, montáž, opravy vyhrazených plynových zařízení nebo obsluhu vyhrazených tlakových zařízení – parních a kapalinových kotlů.
- (2) Žadatelem o vykonání zkoušky z odborné způsobilosti k činnostem na vyhrazených technických zařízeních (dále jen „zkouška z odborné způsobilosti“) může být fyzická osoba splňující předpoklady odborné způsobilosti podle odstavce 1 písm. a) až d) a požadavky stanovené pro jednotlivé druhy vyhrazených technických zařízení, na nichž bude činnosti vykonávat. Splnění předpokladů podle věty první ověří pověřená organizace s ohledem na druh a rozsah požadovaného osvědčení před zahájením zkoušky z odborné způsobilosti.
- (3) Osvědčení o odborné způsobilosti k činnostem na vyhrazených technických zařízeních je udělováno na základě úspěšného prověření odborné způsobilosti k činnostem na vyhrazených technických zařízeních zkouškou u pověřené organizace. Platnost osvědčení o od-

borné způsobilosti k činnostem na vyhrazených technických zařízeních je 5 let ode dne jeho udělení.

- (4) Náležitosti osvědčení o odborné způsobilosti k činnostem na vyhrazených technických zařízeních jsou
- a) jméno, popřípadě jména, a příjmení fyzické osoby,
 - b) identifikační číslo fyzické osoby, pokud bylo přiděleno,
 - c) adresa bydliště nebo místo trvalého pobytu,
 - d) evidenční číslo osvědčení a rozsah odborné způsobilosti k činnostem na vyhrazených technických zařízeních,
 - e) datum úspěšného vykonání zkoušky z odborné způsobilosti,
 - f) doba platnosti osvědčení.
- (5) Ke skončení platnosti osvědčení o odborné způsobilosti k činnostem na vyhrazených technických zařízeních dochází rovněž dnem,
- a) kdy držitel osvědčení oznámí pověřené organizaci, že ukončil činnost v rozsahu osvědčení k revizím a zkouškám vyhrazených technických zařízení, montáži, opravám vyhrazených plynových zařízení nebo obsluze vyhrazených tlakových zařízení – parních a kapalinových kotlů,
 - b) kdy držitel osvědčení zemře nebo je prohlášen za mrtvého,
 - c) k němuž uplyne doba platnosti osvědčení, nebo
 - d) kdy nabude právní moci rozhodnutí o odnětí osvědčení.

Den skončení platnosti osvědčení, jakož i skutečnost, že došlo k odnětí osvědčení podle jiného právního předpisu⁵, vyznačí pověřená organizace bezodkladně v evidenci revizních techniků.

- (6) Odborně způsobilá fyzická osoba, které bylo uděleno osvědčení podle odstavce 3, nebo které byla uznána odborná kvalifikace podle odstavce 7, je povinna oznámit pověřené organizaci změny údajů uváděných v evidenci revizních techniků podle § 18 bez zbytečného odkladu, nejpozději do 15 dnů od jejich vzniku.
- (7) Při uznávání odborné kvalifikace, kterou fyzická osoba získala v jiném členském státě Evropské unie, jiném smluvním státě Dohody o Evropském hospodářském prostoru nebo ve Švýcarské konfederaci, se postupuje podle zákona o uznávání odborné kvalifikace. Uznávacím orgánem je ministerstvo. Před zahájením dočasného nebo příležitostného výkonu činnosti na území České republiky fyzickou osobou, která je oprávněna vykonávat obdobnou činnost v členském státě Evropské unie, jiném smluvním státě Dohody o Evropském hospodářském prostoru nebo Švýcarské konfederaci, ministerstvo její odbornou kvalifikaci ověří⁶.

VÝKLADOVÝ KOMENTÁŘ § 11 (1):

Tento odstavec § 11 specifikuje, kdo může provádět montáže, opravy a obsluhu všech VTZ jakožto fyzická osoba (nepodnikající), například zaměstnanec. Pro provádění zkoušek a revizí na všech VTZ je vyžadováno osvědčení od pověřené organizace a totéž platí pro obsluhu parních a kapalinových kotlů (kat. I.–IV.).

Povšimněte si, že již není podmínkou, aby osoba byla občanem ČR, avšak podmínky pro cizince nejsou pevně stanoveny. Orgánem pro uznání odborné způsobilosti v jiné zemi je „Ministerstvo“, které má způsobilost prověřit. Není však specifikováno (ani ve výkladové zprávě k tomuto zákonu) jakým způsobem bude ministerstvo způsobilost prověřovat.

VÝKLADOVÝ KOMENTÁŘ § 11 (2):

Na základě elektronické žádosti pověřená organizace prověří způsobilost žadatele a následně vydá /nevydá osvědčení o odborné způsobilosti.